

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента

Грінченко Алли Миколаївни

на кваліфікаційну наукову працю

Ма ЦЗЄ

«ФОРМУВАННЯ ТЕМБРО-ДИНАМІЧНОГО УЯВЛЕННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ФОРТЕПІАННОЇ ПІДГОТОВКИ»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність дисертаційного дослідження Ма Цзе зумовлена тим, що сучасний розвиток інформаційних технологій домінує у всіх сферах життєдіяльності людини, а внутрішні духовні потреби особистості не реалізуються. Зважаючи на зазначене у галузі педагогічної музичної освіти актуалізується проблема становлення емоційної сфери музиканта-викладача, а саме, розвиток емоційного інтелекту та емоційної культури здобувачів-піаністів, збагачення їх музично-слухового досвіду з тембро-динамічного уявлення як важливої складової професійного становлення та самореалізації музиканта.

Доцільність дослідження Ма Цзе визначається виявленням низки суперечностей між: глибиною образно-емоційного відчуття змісту музики, закладеного композитором, та недостатньою спроможністю його розкодування в музично-слуховій уявлюваній сфері студента; широкими звуко-тембральними можливостями рояля (фортепіано) у забезпеченні цікавого художньо-образного відтворення музики різних стилів, жанрів, ін. та недостатньою художньо-технічною практичною підготовленістю піаністів до якісного і різноманітного тембро-динамічного звукотворення фортепіанної музики у власній діяльності; художньо-технічними, тембро-акустичними можливостями рояля (фортепіано) та недостатніми знаннями студентів стосовно їх розкриття у індивідуальній виконавській діяльності задля створення якісного музичного продукту; психофізіологічними потенційними можливостями людини до музично-слухових перетворень, наявних у попередньому досвіді музичної діяльності, та відсутністю усвідомлення необхідності їх застосування у створенні власних проєктів тембро-динамічних уявлень опановуваних та виконуваних фортепіанних творів.

Дисертаційне дослідження Ма Цзе «Формування тембро-динамічного уявлення в майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанної підготовки» входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та становить частину наукової теми «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 0120U002017). Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К. Д. Ушинського» (Протоколом від 27.06.2019 р. №11).

Серед найбільш істотних наукових результатів, що містяться у дисертації відзначимо теоретичне обґрунтування та інноваційне розв'язання проблеми формування тембро-динамічного уявлення в майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанної підготовки. Наукову значущість має визначення сутності поняття «тембро-динамічне уявлення музиканта», яке є змістовою складовою процесу образного мислення, музично-слухової рефлексії піаніста (майбутнього вчителя музичного мистецтва та викладача фортепіано) у перетворювальній уявлюваній діяльності, та «формування тембро-динамічного уявлення в процесі фортепіанної підготовки» - процес активізації художньо-асоціативного та музично-слухового досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва задля створення власної (індивідуальної, унікальної) виконавської гіпотези (продукту, проекту) звукової модифікації стилевідповідних фортепіанних творів кожним студентом у процесі його навчання та творчої діяльності. А також визначено специфічну конструкцію структурного контенту тембро-динамічного уявлення як цілісної категорії, що містить чотири компоненти: мотиваційно-досвідний, уявно-асоціативний, творчо-проективний та виконавсько-інтерпретаційний. Ці компоненти складають специфічну цілісність музичного фортепіанного звучання у контексті його можливостей як музичного інструменту та унікальну якість та результат тембро-динамічних уявлюваних можливостей піаніста.

На увагу заслуговує методологічна складова дисертаційного дослідження Ма Цзе. В основу покладено низку методологічних підходів і принципів, які зумовили досягнення високого рівня наукової обґрунтованості отриманих результатів.

Наукову значущість мають оригінальні педагогічні умови: надання пріоритету розкриття можливостей виникнення та удосконалення музично-слухових уявлень; надання діалогової підтримки здобувачам освіти у перетворювальній уявлюваній музично-слуховій діяльності; спонукання до грамотного (адекватного) сприймання музики; заохочення до самостійної діяльності і створення власної музичної інтерпретації фортепіанних творів; спрямування музичної фантазії у професійно виправданий контент.

Особливої уваги заслуговує поетапно запроваджена авторська методика. На першому етапі – орієнтаційно-продуктивному, застосовувалися наступні методи: письмового нотування, музично-слухового рефлексування, асоціативного збудження, художньо-порівняльної експансії; на другому етапі – довільно-комбінаційному – такі методи як: стильова інтерпретація, діалогова комунікація, пошуково перетворювальний, ExArt ImArt технології, уявно-слухового фантазування; на третьому – самореалізаційному етапі, впроваджувалися такі методи: захист творчо-виконавських проєктів, інтерпретування та презентації. Реалізація авторської методики забезпечила позитивний результат під час формувального експерименту, щодо рівнів сформованості тембро-динамічного уявлення в майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанної підготовки.

На підставі аналізу тексту кваліфікаційної наукової праці Ма Цзе

«Формування тембро-динамічного уявлення в майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанної підготовки» можемо говорити про обґрунтованість її наукових положень та висновків, оскільки вони спираються на низку методологічних підходів, оригінальних взаємоузгоджених дослідницьких методів. Серед останніх вирізняємо теоретичні (узагальнення, систематизація, моделювання, низка аналітичних методів), емпіричні (анкетування, тестування, опитування, педагогічне спостереження), математико-статистичні (емпіричне значення критерію Фішера – для підтвердження ефективності розробленої та запровадженої експериментальної методики). Про обґрунтованість наукових результатів дослідження свідчить апробація основних положень дисертації у формі виступів і доповідей на 7 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження Ма Цзе полягає в тому, що у своїй сукупності вони розв'язують актуальну наукову проблему. Не викликає сумніву дієвість розроблених діагностичних методів, що дозволяють визначити рівень сформованості тембро-динамічного уявлення, які можуть бути застосовані під час різних видів фахової підготовки як майбутніх бакалаврів музичного мистецтва, так і майбутніх учителів музичного мистецтва; майбутніх фахівців як в Українських ЗВО, так і в Китаї, і в інших країнах світу.

Оцінюючи зміст та завершеність дисертації, констатуємо, що її обсяг та структура відповідають вимогам до кваліфікаційних наукових праць, які подаються на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а зміст підкорений визначеній меті – у ньому послідовно розгортається теоретичне обґрунтування, розроблення та експериментальна перевірка методики формування тембро-динамічного уявлення в майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанної підготовки. На підставі зазначеного можемо стверджувати, що зміст і сутність дисертації повністю відповідає спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Позитивно оцінюючи результати кваліфікаційної наукової праці Ма Цзе, висловимо деякі побажання:

1. У дослідженні на сторінці 177 в одному з наведених завдань пропонується опрацьовувати фактуру твору Л. Ревуцького «Прелюд» різними способами, варто було б уточнити які саме прийоми гри використовувалися.
2. Дослідниця на третьому – самореалізаційному етапі застосовує «метод ідеомоторного програвання» та презентацію музично-риторичних фігур, бажано було зазначити як практично втілювалися дані методи.

Висновок про відповідність кваліфікаційної наукової праці чинним вимогам. Дисертація «Формування тембро-динамічного уявлення в майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фортепіанної підготовки» є актуальним, оригінальним і завершеним дослідженням, в якому представлено науково обґрунтовані результати, виконано поставлене наукове завдання. Ма Цзе продемонструвала володіння методологією наукової діяльності та спроможність продукувати результати, яким властиві наукова новизна,

теоретична і практична значущість. Рецензована кваліфікаційна наукова праця відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка, Ма Цзе, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

Кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музично-інструментальної підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

Алла ГРІНЧЕНКО

